

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.20.054/2020/11.

A tanács tagjai: . Puskás Péter a tanács elnöke
. Kocsis Ottilia előadó bíró
. Csesznok Judit Anna bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Antal és Dr. Czakó Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Czakó Marianna ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: . Áncsán András ügyvéd

A per tárgya: kölcsön

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Egri Törvényszék
2.Pf.20.114/2019/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Egri Járásbíróság
17.P.20.389/2016/50. (54. sorszám alatt kijavított)

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A baráti kapcsolatban álló felek közös ügyleteket is bonyolítottak. Az alperes férje és fia horvát szórakozóhelyet üzemeltető céget kívánt megvásárolni, a finanszírozáshoz a L. AG - 2012. december 31-én keltezett, 2013. március 20-ig folyósítandó 420.000 CHF - ígérvénye ellenére hitelt nem nyújtott. Ennek a hitelnek lett volna több száz millió értékű fedezete a felperes nagy értékű budapesti - alperes férje által felújított - ingatlana és műgyűjteménye. Az alperes fiának és férjének a horvátországi kiutazását megelőző este a kiadásaik finanszírozása érdekében kötötték a felek, dr.

P. P. ügyvédjelölt és dr. V. M. ügyvéd jelenlétében, 2012. november 23-án, azt, a felperes által egy példányban, kézzel írt kölcsönszerződést, miszerint a felperes aznap az alperesnek havi 5 % kamatozással 14.000 EUR és 10.000 USD kölcsönt adott hat hónapra. A felperes visszafizetési határidő lejártát követő három írásbeli felszólítására az alperes nem teljesített.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a keresetében az alperes kötelezését kérte 14.000 EUR és 10.000 USD kölcsön és 2012. november 23-tól havi 5 % kamat megfizetésére.
- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy az általa elismerten aláírt kölcsönszerződés alapján a felperestől pénzt vett át. Az okirat azt a célt szolgálta, hogy ellentételezze a felperes biztosítékvállalását a horvát hitelügyletért.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a kijavított ítéletében kötelezte az alperest 14.000 EUR és 10.000 USD kölcsön, 2012. május 24-től 24 százalékponttal növelt jegybanki alapkamat mértékű kamat megfizetésére. Indokolása szerint a kölcsönszerződés kamatmértékre vonatkozó kikötése a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 232. § (3) bekezdése alapján semmis, ezt meghaladóan a Ptk. 523. § (1)-(2), a 232. § (1) bekezdése felhívásával a kereset alaposágáról foglalt állást. Érvei szerint az alperes által aláírt, dr. V. M. ügyvéd által nem az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (továbbiakban: Ütv.) 27. §-nak megfelelően ellenjegyzett, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 196. § (1) bekezdés e) pontja szerint egyszerű okirat egyértelműen tanúsítja a kölcsönszerződés létrejöttét. Az alperes által a védekezésül előadottakat nem találta bizonyítottnak, értékelte a perbeli kölcsön és a felperestől a meghiúsult horvát üzlet kapcsán remélt hitelfedezet közötti kirívó értékkülönbséget, illetve azt is, hogy a kölcsönokirat felperes általi birtoklása az ő számára jelentett biztosítékot.
- [5] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése folytán hozott ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a jegybanki alapkamat 24 százalékponttal növelt mértéket meghaladó kamattal kapcsolatos keresetet elutasítottak tekintette. Az indokolása szerint az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást kellően feltárta és helyesen állapította meg, abból nagyrészt helyes jogi következtetést vont le, ítélete megfelel a Pp. 206. § (1) és 221. § (1) bekezdésben írt követelményeknek. A másodfokú bíróság értékelése szerint az alperes tényállítása valójában színlelt, a Ptk. 207. § (1) bekezdés szerint semmis kölcsönszerződéssel leplezett biztosítéki szerződés létrejöttére utalt, amelyet a perben feltárt adatok nem bizonyítottak. Az okiraton túl dr. V. M. és dr. P. P. tanúvallomása helyes értékelésével állapította meg az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés létrejöttét, a kölcsön alperes rendelkezésére bocsátását. Ezt nem döntötte meg, nem igazolt eltérő közös ügyletkötési akaratot az alperes férjének, fiának és lányának - B. M., P. és Á. - tanúvallomása. Érdekeltségüket igazolja közreműködésük az alperes beadványainak a megírásában. A másodfokú bíróság is életszerűtlennek ítélte az alperes állításait, a Pp. 235. § (1) bekezdése felhívásával mellőzte a fényképfelvételek és nyilatkozatok értékelését. Kitért arra is, hogy az alperesnek a telefonazonosítóhoz tartozó cellainformációk lekérdezésére tett bizonyítási indítványa a szolgáltatók megjelölése nélkül nem volt teljesíthető.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a keresetet elutasító határozat hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályként a Ptk. 523. § (1), 200. § (2), 210. § (1) bekezdését, a Pp. 3. § (3)-(6), 235. § (1) bekezdését, a 206. §-át és a 221. §-át jelölte meg. A jogszabálysértést azzal indokolta, hogy a perben beszerzett bizonyítékokból az eljáró bíróságokban nem alakulhatott ki a kétely nélküli meggyőződés arról, hogy a kölcsönszerződés a felperes állításainak megfelelően ott és olyan körülmények között jött létre és a pénzáradásra is sor került. E ténymegállapítás hiányos, feltáratlan és kifejezetten ellentmondó. A felperes életszerűtlen és ellentmondó nyilatkozataira is tekintettel a szükséges bizonyítás lefolytatása nélkül a levont jogkövetkeztetés nem helytálló. Az irathiányosság és ellenjegyzési szabálytalanság a jogi végzettségű felperes és vele bizalmi viszonyban álló, általa korábban ügyvédjelöltként foglalkoztatott tanúk szándékos tevékenységéből fakad, tőlük elfogulatlan tanúvallomás sem volt várható. Jogszabálysértő mérlegeléssel, a felperes és tanúi életszerűtlen nyilatkozata alapján, B. P. és Á. tanúvallomásának mellőzésével történt az okirat aláírása helyének [felperes irodája] a megállapítása is. A jogügyletben állítólagosan és ténylegesen közreműködők telefonazonosítójához tartozó cellainformációk szolgáltatottak volna adatokat a szerződéskötés helyének és időpontjának megállapításához. A szerződés felperes állításától eltérően történt aláírására csatolta az alperes a másodfokú eljárásban - az elsőfokú ítélethozatalt követően más személytől ismertté vált - fényképfelvételeket, nyilatkozatokat, azokat a törvényszék jogszabályt sértve mellőzte [EBH2009. 1967.]. A felülvizsgálati kérelem szerint az okiratot az alperes aláírta, de a pénz átvételét tagadja, arra nem volt szüksége. A felperes a 420.000 CHF kölcsön hitelgarancia fedezetét kívánta biztosítani, amellyel arányos térítésben részesült volna. Súlyos eljárási szabálysértés, hogy az eljáró bíróságok hivatalból nem észlelték azt, hogy a szerződés nyilvánvalóan semmis: színlelt, valamint jó erkölcsbe ütközik.
- [7] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos, a jogerős ítélet alperest marasztaló rendelkezése a hivatkozott okokból nem jogszabálysértő. A Kúria a másodfokú bíróság helytálló indokainak szükségtelen megismétlése nélkül, a felülvizsgálati kérelem kapcsán mutat rá a következőkre:
- A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem a rendes jogorvoslat (fellebbezés) alapján hozott jogerős bírósági határozat valamely anyagi jogi vagy eljárásjogi jogkérdésben megmutatkozó hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. A Pp. 270. § (2) és a 272. § (2) bekezdés értelmében a fél a Kúriától a jogerős ítélet felülvizsgálatát kizárólag jogszabálysértésre hivatkozással kérheti: a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a megsértett jogszabály-helyet és a jogszabálysértést tartalmában is ki kell fejtenie. Kúria számára a felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 272. § (2), 275. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. 4.]. Az alperes felülvizsgálati kérelme az anyagi jogi jogszabálysértés és a Pp. 3. § (3)-(6) bekezdésbe foglalt rendelkezések megsértésének indokait, azzal kapcsolatos jogi álláspontját nem tartalmazza, így e kérdéseket a Kúria nem vizsgálta.
- [9] A Kúria nem észlelte a jogerős ítélet indokolásában elvárt, annak meggyőző erejét adó bírói jogi érvelés hiányát. A másodfokú bíróság indokolása megfelel az azzal szemben a Pp. 221. § (1) bekezdésében - az indokolási kötelezettség szabályában - támasztott tartalmi követelményeknek, tartalmazza a bíróság által megállapított tényállást, annak bizonyítékait és azokat a jogszabályokat is, amelyekre az ítéletét alapította. A bíróság hivatalból bizonyítást kölcsön megfizetése iránti perben nem folytathat le, így hivatalból csak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján

egyértelműen megállapítható semmisséget észlelheti [BH2018. 229.]. Ennek feltételei pedig nem álltak fenn: az elsőfokú eljárás adataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen nem állapítható meg [Az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. a) és b) pont].

- [10] A Ptk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés konszenzuál, nem reálszerződés, másrészt „alakszerűtlen”. Ez azt jelenti, hogy a felperes és az alperes a kölcsönszerződést a Ptk. 205. § (1) és a 216. § (1) bekezdése szerint szóban, de akár ráutaló magatartással is megkötötték a lényeges tartalmi elemekben kifejezésre juttatott egyező akaratnyilvánításukkal. A kölcsönszerződés alapján a hitelező kötelezettsége a kölcsönösszeg átadása, amely részéről a már létrejött szerződés teljesítését jelenti. Ezért az, hogy a kölcsönszerződés kapcsán készült okirat nem felel meg a minősített alakisági, az okirati tanúval, illetve ellenjegyző ügyvéddel szemben támasztott jogszabályi követelményeknek, csupán azzal a jogilag értékelhető, az eljáró bíróságok által jogszabálysértés nélkül alkalmazott következménnyel járt, hogy bizonyítékként „csak” mint egyszerű okirat volt értékelhető. Ebből következően nincs jelentősége a felülvizsgálati kérelem ezt érintő érveinek.
- [11] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében lényegében kizárólag a megállapított, a marasztalását megalapozó tényállást vitatja, a bizonyítékok bírói értékelését támadja. A felülvizsgálati érvei azonban nem alkalmasak az első- és a másodfokú bíróság által egyezően megállapított tényállás megdöntésére. A Kúria rögzíti, hogy a polgári perben a bizonyítás a tényállás megállapításához szükséges annak érdekében, hogy a bíróság - figyelemmel az alperes ellenkérelmére is - a releváns tények feltárásával a kereseti követelés alaposágára jogi következtetést tudjon levonni, a keresetről érdemben tudjon határozni [Pp. 163. § (1) bekezdése]. A Pp. 3. § (3) és 164. § (1) bekezdése alapján a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátásának kötelezettsége a feleket terhelte, mégpedig annak függvényében, hogy melyikük érdekében állt, hogy az adott tény a bíróság valónak fogadja el. A Pp. 121. § (1) és 126. § (3) bekezdése alapján a felperesnek az általa érvényesíteni kívánt jog alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékait, míg az alperesnek a kereset elutasítását célzó védekezése alapjául szolgáló tényeket és annak bizonyítékait kellett a perben megjelölni és szolgáltatni. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a keresete eredményessége érdekében a felperest terhelte az általa állított tények bizonyításának a kötelezettsége, és rá hárult volna a bizonyíthatatlanságnak, a bizonyítása esetleges sikertelenségének a jogkövetkezménye is. Az alperes bizonyíthatta az általa védekezésül előadott tényeket. Az elsőfokú bíróság 45. számú végzésbe foglalt tájékoztatása e követelményeknek megfelelt. Ezt követően az alperes bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, ennek hiányára vonatkozó nyilatkozatában magyarázatát adta annak is, hogy a telefontársaság megkeresését azért nem kéri, mert a cellainformációkat csak egy évig őrzik meg [49. számú beadvány]. Ezt követően az elsőfokú bíróság az ítéletét a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján jogszabálysértés nélkül hozta meg és figyelemmel a 47. számú végzésben a Pp. 235. § (1) bekezdésre is kiterjedő tájékoztatására is, a másodfokú bíróság is jogszabálysértés nélkül mellőzte a fellebbezésben indítványozott bizonyítást, a fellebbezési határidő lejártát követően csatolt fényképfelvételek, nyilatkozatok értékelését.
- [12] A jogerős ítélet és a felülvizsgálati kérelem egyaránt az „életszerűtlen” kifejezéssel illeti a felperes és az alperes, valamint a tanúk azon tényállításait, amelyet a tényállás megállapításának alapjaként nem fogad el. Az életszerű/ életszerűtlen minősítés szubjektív megítélése nem bír jogi relevanciával, az életszerűtlenség állítása nem jogi érv. Feltételezés, amire tényállás önmagában nem alapítható. A tényállás megállapításának, ennek érdekében a peres felek perbeli előadásainak és a tanúvallomások, bizonyítékok értékelésének eljárásjogi szabálya, a Pp. 206. § (1) bekezdése. A Kúria, mint rendkívüli perorvoslati bíróság azonban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben

rögzített tényállást, a bizonyítás eredményét nem bírálhatja felül. A bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdésén alapuló szabad bírói mérlegelése felülvizsgálati kérelemmel - főszabály szerint - nem támadható (BH1994. 221., BH1994. 195., BH1994. 86.). A Kúria, mint rendkívüli perorvoslati bíróság a bizonyítékok felülmérlegelésére, annak eredményeként más tényállás megállapítására csak kivételesen, akkor jogosult, ha megállapítható a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése, amit a bíróság által megállapított tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondásokat tartalmazó, okszerűtlen volta alapozhat meg (BH1994. 196., BH1994. 85., BH1993. 768., BH2013.119.). Ez esetben az ítélet megalapozatlan. A Kúria a jogerős ítélet ilyen hibáját sem állapította meg, figyelemmel a következőkre is.

- [13] Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek az minősíthető, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH1993. 768., BH1994. 85., 86., 195., 196., 221., BH2013.119.). A Kúria a jogerős ítélet ilyen hibáját nem állapította meg. A másodfokú bíróság az érdemi döntéséhez szükséges bizonyítékokat megfelelően értékelte, a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapítása a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően történt, az összhangban áll a periratokkal, okszerű és helyes következtetéseken nyugszik. A Kúria megítélése szerint is a perben feltárt bizonyítékokból kizárólag a jogerős ítélet szerinti következtetésre lehetett jutni.
- [14] A Kúria is ügydöntő bizonyítéknak tekintette az alperes által nem vitásan aláírt „kölcönszerződés” okiratot, amelyben az alperes elismerte a keltezés napján, 2012. november 23-án a felperestől a 14.000 EUR és a 10.000 USD átvételét, hat hónap visszafizetési határidő és ügyleti kamatfizetési kötelezettség kikötése mellett. A Kúria jelentőséget tulajdonított annak is, hogy az alperes a fizetési határidő lejártát követő, a felperes baráti hangvételű, majd ügyvédje két hivatalos írásbeli felszólítására nem is reagált. Az alperes által az írásbeli ellenkérelmében [7. sorszám] védekezése ténybeli alapjaként előadottak pedig megdőlték (a felperes által felajánlott fedezet ellentételezéseként a budapesti ingatlanának felújítása), vagy nem nyertek bizonyítást (írásbeli felszólításokra írt elutasító válaszai, az okirat aláírásának helyeként az alperes lakás és a jelenlévők személyeként az alperes családja). Az alperes perbeli személyes előadása, miszerint a kölcsönre az ő ingatlana lett volna a fedezet, a felperes a kölcsöntől független ingatlanfelújításra és az alperes családjának horvát üzleti terveire vonatkozó előadását támasztja alá [12. számú jegyzőkönyv]. Mindezek mellett az alperes egyik állítása sem adta kellő indokát az okirat pénz átvétele nélkül történt aláírásának. Ez okszerűen nem következik abból az állításból sem, hogy az a felperes által felajánlott fedezet ellentételezése volt. Az eljáró bíróságok által helyesen értékelték túl a Kúria jelentőséget tulajdonított annak is, hogy ekkor még nem állt az alperes rendelkezésére a felperes írásbeli, 2012. december 31-én keltezett nyilatkozata a fedezetnyújtásra, s a L. AG ugyanakkor keltezett hitel-ígérvénye [7. sorszám]. Az okiratot az alperes jelenlétében ellenjegyző dr. V. M. ügyvédet tanúként a bíróság az alperes és jogi képviselője jelenlétében hallgatta meg, a vallomásra észrevételük nem volt, noha az alperes az előző tárgyaláson tagadta, hogy az ügyvédet ismeri. Nem tett észrevételt az alperes dr. P. P. tanú azon vallomására sem, amely szerint az alperes az általa átszámolt pénzt vette át a felperestől [12. és 13. számú jegyzőkönyv]. E tanúk B. P. tanúval történt szembesítése nem vezetett eredményre, ami ugyanakkor nem is releváns körülményre, az okirat keletkezésének a helyszínére irányult.
- [15] Az eljáró bíróságok a rendelkezésére álló bizonyítékokból racionális gondolkodás útján, a logika szabályai alapján a Kúria megítélése szerint is csak a felperes által a pénzbeni marasztalásra irányuló keresete ténybeli alapjaként a kölcsönre előadottakra lehetett logikus következtetést levonni. A jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns tény bizonyítottasága folytán a bíróság érdemi döntésében kifejezésre jutó hátrányt a bizonyítás terhére viselő fél ellenfeleként az alperes

viseli, aki a kereset elutasítását célzó védekezése ténybeli alapját nem bizonyította.

- [16] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [17] Az alperes a felülvizsgálati eljárási illetéket megfizette, a Pp. 270. § (1), a 78. § (1) bekezdés alapján köteles a felperes ügyvédi munkadíjból álló, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5)-(6) bekezdés alapján, a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban meghatározott felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni.
- [18] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [19] A határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pont zárja ki.

Budapest, 2020. szeptember 8.

dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Kocsis Ottilia s.k. előadó bíró, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző